

سوال

آیا استفراغ اگر کم باشد روزه را باطل می‌کند؟ مانند آنکه چیزی میان تف و استفراغ باشد. لطفا حکم آن را توضیح دهید.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

استفراغ یعنی بیرون آمدن غذا و غیر آن از شکم به بیرون از بدن. در لسان العرب آمده است: «خارج ساختن آنچه در جوف (شکم) است به عمد» (۱/۱۳۵).

حکم آن از جهت باطل شدن روزه این است که اگر به عمد باشد روزه شخص باطل می‌شود و لازم است که قضای آن روز را به‌جا بیاورد. اما اگر استفراغش به عمد نبود و بدون اختیارش بالا آورد روزه‌اش درست است و چیزی بر عهده او نیست و قبلاً در پاسخ به سؤال شماره (38023) به آن پرداخته‌ایم.

و اگر به سبب بیماری‌اش نیاز به استفراغ داشت و بالا آوردن به درمانش کمک می‌کرد جایز است که این کار را انجام دهد و پس از رمضان لازم است که قضای آن روز را انجام دهد، به سبب این سخن حق تعالی که:

وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ [سورة بقره: ۱۸۵]

(و آنکه بیمار یا در سفر است [باید به شماره آن] تعدادی از روزهای دیگر [را روزه بدارد]).

بنابر رای صحیح، تفاوتی بین کم و زیاد استفراغ نیست و اگر به عمد استفراغ کند و چیزی از او خارج شود روزه‌اش باطل می‌شود. در «الفروع» آمده است: «و اگر به عمد استفراغ کرد و چیزی از او بیرون آمد - هر چه باشد - روزه‌اش باطل می‌شود به دلیل حدیث ابوهریره که: هر کس استفراغ بر او غالب شود قضا بر او نیست و آنکه به عمد استفراغ کند باید قضایش را به‌جا آورد» (الفروع: ۳/۴۹). این حدیث را ابوداود (۲۳۸۰) و ترمذی (۷۲۰) روایت کرده‌اند. ترمذی می‌گوید که عمل نزد علما بر این حدیث است. آلبانی نیز آن را صحیح دانسته است.

اما میان آب دهان و استفراغ تفاوت است زیرا آب دهان و خلط از شکم بیرون نمی‌آید و بیرون انداختن آن اشکالی ندارد. اما استفراغ به معنای خارج کردن آنچه در شکم است، چنانکه بیان شد.

والله اعلم.